

Õiguskantsler

Teie 13.11.2020 nr

Meie 15.12.2020 nr 7-4/202081/2007048

CE-kategooria autorongi juhiloa sõidueksam

Austatud []

Küsisite, kas CE-kategooria autorongi juhiloa taotlejaid koheldakse sõidueksamil ebavõrdselt, võrreldes B-kategooria mootorsõiduki juhiloa taotlejatega. B-kategooria juhiloa taotlejad võivad teha sõidueksami Maanteeameti sõidukiga, kuid CE-kategooria juhiloa sõidueksamil tuleb kasutada autokooli või muud sõidukit, mille peab hankima juhiloa taotleja. Autokoolid soovivad aga riiklikuks eksamiks sõiduki rentimise eest raha. Leiate, et see kohustus on liiga koormav.

Eri kategooria mootorsõiduki juhiloa taotlejate erinev kohtlemine ei ole siiski meelevaldne, sest selleks on mõistlik ja asjakohane põhjus.

Maanteeameti veebilehel avaldatud eksamistatistika¹ kohaselt on 2020. aastal CE-kategooria autorongi juhilubade saamiseks eksameid tehtud 1877 korda ning sellist sõidueksamit on käinud sooritamas 1281 inimest. Seevastu B-kategooria mootorsõiduki juhilubade saamiseks on sõidueksameid tehtud 23 990 korral ning eksameid on käinud tegemas 15 072 inimest. Niisiis tehakse B-kategooria juhiloa saamiseks sõidueksameid rohkem kui 18 korda sagedamini kui CE-kategooria juhiloa saamiseks. Ka varasematel aastatel on need näitajad olnud sarnased.

Riigil ei ole võimalik kõigi kategooriate mootorsõiduki sõidueksami tegemiseks sõidukeid tagada. Peale sõidukite soetamismaksumuse tuleb kanda ka nende sõidukite hooldus- ja hoiukulud ning seda ei saa pidada otstarbekaks juhul, kui sõidukid suurema osa ajast kasutuseta seisavad. Seetõttu on mõistlik, et harvemini taotletavate juhilubade saamiseks tehakse sõidueksameid eksaminandi hangitud sõidukiga. Näiteks on võimalik, et eksamisõiduks vajaliku sõiduki annab tööandja, kelle juures juhiloa taotleja tööle asub.

Sõiduki renditasu ei ole põhjust pidada muude juhiloa saamiseks vajalike kulutustega võrreldes ka liialt koormavaks. Näiteks võib inimene valida autokooli, mis arvestab riikliku eksami sooritamise autokooli sõidukiga koolituse hinna sisse.² Paljud autokoolid küsivad sõidueksami tegemiseks sõiduki kasutamise eest eraldi tasu. Tasu võib olla küllaltki erinev – see võib olla alla 50 euro³, aga ka 80–85 eurot.

¹ Vt <https://www.mnt.ee/et/ametist/statistika/autokoolide-statistika>.

² Vt nt <http://www.w-lex.ee/index.php?id=autojuhid>, selles autokoolis on CE-kategooria puhul õppe hind 630 eurot, mille eest saab 10 teooriatundi, 12 sõidutundi ning hinna sees on ka sõiduki kasutamine 1 tund enne riiklikku eksamit ning riikliku eksami sooritamisel.

³ Vt nt <https://kadrioru-autokool.ee/paketid#course-ce> või <https://www.autokoolhaja.ee/hinnad/>.

Arvestades, et inimene taotleb CE-kategooria juhiluba üldjuhul töö või ettevõtlusega seotud eesmärgil, võib eeldada, et ta tutvub varakult ka juhiloa taotlemise tingimustega ning valib endale sobiva autokooli ning sobiva lahenduse eksami tegemiseks. Teavet selle kohta, kas eksamisõiduk tuleb leida eksaminandil endal või autokooli abiga, leiab nii Maanteeameti kodulehelt kui ka autokoolide kodulehtedelt. Ka koolituse ajal peaks selle kohta saama piisavalt teavet. Seega ei tohiks see info eksamile registreerudes tulla üllatusena.

Õigusaktid ei reguleeri, millise kategooria mootorsõiduki sõidueksamit võib teha Maanteeameti sõidukiga. Samas ei peagi õigusaktid iga küsimust reguleerima. Tegemist on faktilise, mitte õigusliku küsimusega, sest kui Maanteeamet hangib eksami tegemiseks mõne muu kategooria mootorsõiduki, tuleks õigusakti muuta. Ka eksamile registreerimise korraldust ei pea tingimata reguleerima õigusaktis. Õigustloovaid akte ei anta teabe või selgituste andmiseks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise